

Journal of Urban Environmental Planning and Development

Vol 3, No 11, Autumn 2023

p ISSN: 2981-0647 - e ISSN: 2981-1201

Journal Homepage: <http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

Research Paper

Evaluation of Policies of the Islamic City Council in the Field of Urban Planning and Architecture of Shiraz City From the Perspective of Sustainable Development

Abdoljalil Sharifi: Phd student of Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

Mohammadali Shariari: Associate Professor, Department of Political Science, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

Nafiseh Vaez: Associate Professor, Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

Received: 2023/04/07 [PP 71-88](#), Accepted: 2023/07/23

Abstract

Councils, as institutions that derive their legitimacy and popularity from the people, can play an important role in urban policy-making through their decisions regarding urban form, especially in the fields of urban planning and architecture. The present study aimed to evaluate the urban policies of the Islamic City Council of Shiraz in the field of urban planning and architecture from the perspective of sustainable development. The research method was descriptive-survey, using a questionnaire tool. The statistical population of this study consisted of managers and heads of various departments of Shiraz municipality (executive experts) and university professors familiar with the research topic (academic experts). The sample size was calculated to be 113 individuals using Morgan's table. The validity and reliability of the questionnaire were confirmed. The study's findings indicated that for evaluating the urban policies of the Islamic Council, the Hagoort and Gunn model (1984) consisting of 5 dimensions of issue identification, policy formulation, decision-making, policy implementation, and policy evaluation can be used. To measure these dimensions, 19 components related to urban policy-making were identified based on the opinions of academic and executive experts in the field of urban planning. The results showed that at a significance level of less than 0.05, the dimensions and components related to urban policy-making were significant. The results also indicated that the status of the dimensions and components of the Islamic Council's urban policies was evaluated as average. The Friedman test results for ranking the dimensions and components of policy-making showed that among the dimensions, issue identification and among the components, the delegation of power and resources to the members of the Islamic Council obtained the highest rank. The results of the one-sample t-test also indicated that the performance of the Islamic Council in terms of urban planning and architecture policies was less than 0.05. In the field of urban planning, the best performance of the Islamic Council pertained to the consultation and legal supervision of the urban planning department and its affiliated units with a score of 0.803, and in the field of architecture, the best performance pertained to consultation and approval of regulations and decisions in the field of architecture with a score of 0.705.

Keywords: Urban Policy, Urban Planning and Architecture, Shiraz Islamic Council, Sustainable Development.

Citation: Sharifi, A J., Shariari, M., Vaez, N.(2023). **Evaluation of Policies of the Islamic City Council in the Field of Urban Planning and Architecture of Shiraz City From the Perspective of Sustainable Development.** Journal of Urban Environmental Planning and Development, Vol 3, No 11, PP 71-88.

© The Author(s) **Publisher:** Islamic Azad University of Shiraz

DOI: 10.30495/JUEPD.2023.1983407.1186

DOR: 20.1001.1.29810647.1402.3.11.5.2

¹ **Corresponding author:** Mohammadali Shariari, **Email:** mohammadalishariari@iaubushehr.ac.ir, **Tel:** +989173214586

Extended Abstract

Introduct

In the current climate of urban expansion and urbanization, the Islamic city councils are important civil governance institutions that are responsible for realizing the rights of citizens in the urban area. The city council as a decision-making institution for urban development is more important today than ever before. The importance of councils in the administration of affairs is so great that in the decentralization system of governments where political and administrative power has been transferred to the provincial, urban, and rural levels, councils have significant importance (Tavakliniya and Noor Mohammadi, 2012). It is said that the main purpose of forming the Islamic City Council is to rapidly advance urban development programs through the cooperation and participation of the people, therefore, in Iran, councils find an existential philosophy as one of the institutions that supervise the performance of the public sector (Pirmozen, 2008). Islamic city councils are defined as the main guide of urban activities to realize the management of the urban unit. Therefore, according to the constitution and the approved law of Islamic councils dated (1375), the main task of urban management is assigned to the Islamic councils of the city, whose representatives are elected by the people (Nowrozi Far, 1380). Therefore, because of the aforementioned contents and the lack of research that evaluates the urban policy of the Islamic City Council from the perspective of sustainable development, and because sustainable development emphasizes qualitative and human criteria more than any other criterion, Therefore, to achieve a real stable situation in cities, it is necessary to develop policies to achieve sustainable cities. Therefore, this research seeks to evaluate the urban policies of the Shiraz Islamic Council (as a study) from the perspective of sustainable development, so that appropriate suggestions can be made from the results of such research to promote urban development.

Methodology

This research is applied research in terms of nature and purpose. The descriptive-analytical

research method and the research strategy used are quantitative. In this research, an attempt is made to use the positivist method in a theoretical framework and to analyze the research problem by using survey and field methods, considering the application of quantitative problems. The statistical population of the research consists of the managers and supervisors of various departments of Shiraz municipality (executive experts), which according to the available statistics include 138 people, as well as university professors familiar with the subject of the research (academic experts), of which 25 people were identified by the researcher. And as a result, the size of the statistical population reached 163 people. Random sampling method was used for sampling from the mentioned population and Morgan's table was used to determine the sample size, and the results showed that the required sample is 113 people. Also, the data collection tool of this research is a researcher-made questionnaire, the questions of which are designed and developed based on the components proposed in the research model (19 questions) and are used to collect data from the studied community after confirming validity and reliability.

Results and discussion

After distributing 113 questionnaires among the members of the studied community, finally, 102 valid questionnaires (90% return rate) were obtained for analysis, and the information description of the received questionnaires showed: in terms of gender, nearly 57% (with a frequency of 58 people) of the answers The research respondents are women and about 43% (with a frequency of 44 people) of the respondents are men. Therefore, most of the research respondents are women. In terms of service history, the findings showed that 4.9% (with a frequency of 5 people) had less than 5 years, 41.1% (with a frequency of 42 people) between 5 and 10 years, 53.9% (with a frequency of 55 people) have between 10 and 15 years of service experience. Therefore, most of the respondents have between 5 and 15 years of work experience (95%). Regarding the level of education, the results showed that 21.5% (with a frequency of 23 people) had a bachelor's degree and 78.4% (with a frequency of 80 people) had a master's degree or higher. Therefore, the absolute majority of respondents have a master's degree or higher. In terms of the

type of employment, the results showed that 53.9% of the respondents have formal employment, 42% have contractual employment and the rest have contractual employment.

Also, the result of the T-Tech exam indicates the performance of the Islamic Council in terms of policies in the field of urban planning and architecture at a level of less than 0.05. In the field of urban planning, the best performance of the Islamic Council was related to the index of consulting and exercising legal supervision over the deputy of urban planning and its affiliated units with a value of 0.803, and in the field of architecture, the index of consulting and approving regulations and approvals in the field of architecture was with a value of 3.705.

Conclusion

The findings of the research showed that to evaluate the urban policies of the Islamic Council of Shiraz from the perspective of sustainable development, it is possible to use the Hogwood and Gann (1984) stage model consisting of 5 dimensions of problem identification, policy formulation, decision

making, policy implementation, and policy evaluation. It was found that 19 components were used to measure the aforementioned dimensions according to the opinion of academic and executive experts in the urban area. Also, the results showed that at a significance level of 5%, 5 dimensions and 19 components related to them cannot be rejected. The ranking of the dimensions and components also indicated that among the dimensions that shape the evaluation of urban policies with emphasis on sustainable development, the highest rank is related to problem diagnosis and among the components that shape the evaluation of urban policies with emphasis on sustainable development, the highest ranks were respectively related to the components of the amount of delegation of power and resources to the members of the Islamic Council of the city and attention to urban diplomacy. The final result indicates the average policy situation of Shiraz Islamic Council. In this context, their policies and performance in the field of urban planning and architecture have also been significant.

فصلنامه برنامه ریزی و توسعه محیط شهری

دوره ۳، شماره ۱۱، پاییز ۱۴۰۲

شاپا چاپی: ۰۶۴۷-۲۹۸۱ شاپا الکترونیکی: ۱۲۰۱-۲۹۸۱

Journal Homepage: <http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

مقاله پژوهشی

ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی و معماری شهر شیراز از منظر توسعه پایدار

عبدالجلیل شریفی: دانشجوی دکتری گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرضا، شهرضا، ایران.

محمدعلی شهریاری: استادیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوشهر، بوشهر، ایران

نفیسه واعظ: استادیار گروه علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران

دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸ صص ۸۸-۷۱ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۰۱

چکیده

شوراها به عنوان نهادی که مشروعیت و مقبولیت خود را از مردم می‌گیرند، می‌توانند نقش مهمی را بر اثر بخشی سیاست‌گذاری‌های شهری داشته باشند. بخشی از این سیاستگذاری در حوزه کالبد شهر به ویژه حوزه شهرسازی و معماری است. تحقیق حاضر با هدف ارزیابی سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز در حوزه شهرسازی و معماری از منظر توسعه پایدار انجام شده است. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی با استفاده از ابزار پرسشنامه است. جامعه‌ی آماری این پژوهش مدیران و سرپرستان بخش‌های مختلف شهرداری شیراز (خبرگان اجرایی) و اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع تحقیق (خبرگان دانشگاهی) بوده است. حجم نمونه از طریق جدول مورگان ۱۱۳ نفر محاسبه شد. روایی و پایایی بازار پرسش‌نامه تأیید شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که برای ارزیابی سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی، می‌توان از الگوی مراحل هاگوود وگان (۱۹۸۴) مشتمل بر ۵ بعد تشخیص مسائل، تدوین سیاست، تصمیم‌گیری، اجرای سیاست و ارزشیابی سیاست بهره گرفت که برای سنجش ابعاد مزبور از ۱۹ مؤلفه بنا به نظر خبرگان دانشگاهی و اجرایی حوزه شهری استفاده گردید. نتایج نشان داد در سطح کمتر از ۰/۰۵، ابعاد و مؤلفه‌های مرتبط با سیاستگذاری شهری معنادار بوده‌اند. جهت معناداری نشان داد که وضعیت ابعاد و مؤلفه‌های سیاستگذاری شورای اسلامی، متوسط ارزیابی می‌شود. نتیجه آزمون فریدمن جهت رتبه‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های سیاستگذاری نشان داد که در میان ابعاد، بعد تشخیص مسائل و در میان مؤلفه‌ها نیز میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر، بیشترین رتبه را کسب نموده‌اند. همچنین نتیجه آزمون تی تک نمونه از عملکرد شورای اسلامی از نظر سیاستگذاری‌های حوزه شهرسازی و معماری در سطح کمتر از ۰/۰۵ اشاره دارد. در حوزه شهرسازی بهترین عملکرد شورای اسلامی مربوط به شاخص مشورت و اعمال نظارت قانونی بر معاونت شهرسازی و واحدهای وابسته به آن با مقدار ۰/۸۰۳ و در حوزه معماری نیز شاخص مشورت و تصویب مقررات و مصوبات حوزه معماری با مقدار ۳/۷۰۵ بوده است.

واژه‌های کلیدی: سیاستگذاری شهری، شهرسازی و معماری، شورای اسلامی شهر شیراز، توسعه پایدار.

استناد: شریفی، عبدالجلیل؛ شهریاری، محمدعلی؛ واعظ، نفیسه . (۱۴۰۲). ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه

شهرسازی و معماری شهر شیراز از منظر توسعه پایدار. فصلنامه برنامه‌ریزی و توسعه محیط شهری، سال ۳، شماره ۱۱، صص ۷۱-۸۸.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز

© نویسندگان

DOI: 10.30495/JUEPD.2023.1983407.1186

DOR: 20.1001.1.29810647.1402.3.11.5.2

^۱ نویسنده مسئول: محمدعلی شهریاری، پست الکترونیکی: mohammadalishariari@iaubushehr.ac.ir تلفن: ۰۹۱۷۳۲۱۴۵۸۶

این مقاله برگرفته از رساله دکتری علوم سیاسی نویسنده اول با عنوان (ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاستگذاری عمومی با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز) و به راهنمایی دکتر محمدعلی شهریاری و مشاوره دکتر نفیسه واعظ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرضا می‌باشد.

مقدمه

گسترش شهرها در دنیای امروز به دلیل بیشتر شدن جمعیت و نیاز به فضای بیشتر برای زندگی و کار، به عنوان یک چالش اساسی برای بسیاری از کشورها مطرح است. این گسترش نه تنها می‌تواند به مشکلاتی مانند ترافیک، آلودگی هوا و صدا، کاهش کیفیت زندگی شهروندان، بلکه به مشکلاتی مانند فقر و بیکاری نیز منجر شود. بنابراین، مدیریت و برنامه‌ریزی مناسب برای جلوگیری از افزایش ناپایدار جمعیت شهری و رشد نامتعادل شهرها، بسیار حائز اهمیت است. در دو یا سه دهه اخیر، با گسترش شهرها و نقش چندگان‌های که این شهرها ایفا می‌کنند، برنامه‌ریزی و مدیریت آن‌ها بسیار پیچیده و دشوار شده است. افزایش جمعیت شهری و فضای بیشتری که برای زندگی و کار نیاز است، باعث شده تا گسترش شهرها به چالش‌های جدیدی برای بسیاری از کشورها تبدیل شود. گسترش روابط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در شهرها، باعث وجود مشکلاتی فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی شده است. این مشکلات شهری و شهرنشینی، باعث شده است که ساماندهی کالبدی-فضایی شهرها تاکنون به آن سطحی نرسیده که بتواند به تمامی آن‌ها پاسخ مناسب ارائه دهد. بنابراین، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری برای ساماندهی شهرها و حل مشکلات آن‌ها بسیار ضروری است. تلاش برای مدیریت بهتر شهرها و ایجاد فضای مناسب برای زندگی و کار، می‌تواند به حفظ کیفیت زندگی شهروندان، جلوگیری از ترافیک و آلودگی هوا، کاهش فقر و بیکاری و افزایش رفاه جامعه کمک کند. لذا با گسترش شهرها، مشکلات و پیچیدگی زندگی شهری، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری شهری بیش از پیش ضرورت یافته است. سیاستگذاری شهری به عنوان یکی از زیرشاخه‌های سیاستگذاری عمومی در چند دهه اخیر، به عنوان موضوع مهم علمی در کلان شهرهای دنیا مطرح شده و بخش وسیعی از مطالعات شهری را به خود اختصاص داده است (Moslami Mohni, 2017: 164). به زعم شماعی و همکاران (۱۳۹۳) سیاستگذاری شهری فرآیند آماده‌سازی تحقق چشم انداز بلندمدت شهر از طریق تهیه برنامه‌های عملی کوتاه مدت و میان مدت برای توسعه پایدار شهر است که بر مشارکت فراگیر شهروندان، رشد عادلانه، تعادل زیست محیطی و تقویت رقابت اقتصادی شهر تأکید دارد. دن اوایل و درینسن (۲۰۱۵) بیان می‌دارند ایجاد تعادل بین مراکز شهری بزرگ و کوچک، همکاری بین دولت مرکزی، دولت محلی و بخش‌های عمومی و خصوصی و نیز تدوین راهبرد محلی در زمره سیاستگذاری‌های شهری پایدار قابل تأمل است. لذا از آنجا که موضوع محوری سیاستگذاری عمومی دولت است مسأله قدرت شهری، سیاستگذاری شهری و مدیریت شهری موضوعیت می‌یابد. از برنامه‌ها و راهبردهای اصلی در برنامه‌های مدیریت شهری و حصول به مدیریت شهری کارآمد و مؤثر، ایده مشارکت و حضور مستقیم مردم در فرآیند اداره و مدیریت شهرها بوده است که در جوامع مختلف به اشکال و روش‌های متفاوت، قابل مشاهده می‌باشد.

در کشور ایران مطابق قانون اساسی و قانون مصوب شوراهای اسلامی مورخ (۱۳۷۵) وظیفه اصلی مدیریت شهری بر عهده شوراهای اسلامی شهر، که نمایندگان از طرف مردم انتخاب شده‌اند، گذاشته شده است (Nurzifer, 2008: 20). جایگاه مدیریت شورایی در روند ساختار شهر و بهبود مسائل و مشکلات شهری نقش بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ای دارد، زیرا نحوه مدیریت شهری و تصمیم‌گیری‌های شورای شهر و مدیران شهری بر جریان مطلوب زندگی شهری و توسعه پایدار شهری مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کند (Saeednia, 2002). به نظر می‌رسد جایگاه شوراهای در نظام مدیریت دولتی کشور ما بسیار حائز اهمیت است و شوراهای می‌توانند با کارکردهای ویژه خود نقش مؤثری را در پیشبرد اهداف توسعه‌ای ایفا نمایند. این نهاد به نمایندگی از تمام ساکنان شهر که دخالت و شرکت همه آن‌ها در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌ها امکان‌پذیر نیست به اداره امور شهرها نظارت و مشارکت نهادها در زمینه طراحی شهری می‌پردازند و مشارکت آن‌ها امری ضروری است (Rakhshanasab & karimi, 2020: 6). مدیریت شهری و شهر در عملکرد و منزلت و موقعیت کنونی خود دو همزاد به شدت وابسته به یکدیگر هستند (Pourramzan et al, 2017: 427). موجودیت شهر باعث تقویت منزلت و عملکرد مدیریت شهری شده و دولت به سهم خود، هویت بخش اصلی عملکرد شهرها و چهره پرداز عمده منظر شهری است.

مدیریت شهری تنها محدود به مواردی از قبیل برنامه‌ریزی، خدمات‌رسانی، مدیریت فرهنگ محلی، انجام پروژه‌های عمرانی و... نمی‌شود. بلکه جهت‌دهی فعالیت‌های شهری و ترسیم چشم‌انداز شهر در راستای دستیابی به توسعه پایدار از جمله مهم‌ترین وظایف مدیران شهری به شمار می‌رود (Fanni et al, 2020: 100). لذا نظر به مطالب عنوان شده فوق‌الذکر و خلأ وجود تحقیقاتی که ارزیابی سیاستگذاری شهری شورای اسلامی شهر در حوزه معماری و شهرسازی را از منظر توسعه پایدار مورد بررسی قرار دهد آنهم با توجه به این مهم که توسعه پایدار بیش از هر معیاری بر معیارهای کیفی و انسانی تأکید می‌کند، بنابراین به منظور دستیابی به یک وضعیت پایدار واقعی در شهرها، تدوین سیاست‌هایی جهت حصول به شهرهای پایدار ضروری است. لذا این تحقیق به دنبال ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در

حوزه شهرسازی و معماری شهر شیراز از منظر توسعه پایدار است تا بتوان از برونداد چنین پژوهشی پیشنهادات مناسب در راستای ارتقای توسعه شهری مطرح نماید.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

توسعه پایدار شهری

توسعه پایدار شهری از مهمترین مسائلی است که با پویایی و پیش‌بینی آن، می‌توان راه‌های رسیدن به توسعه پایدار در آینده را جستجو کرد. اندیشه توسعه پایدار شهری از جنبه‌های بسیار گسترده قابل بررسی و واکاوی است و لذا ارائه یک تعریف مشخص در این رابطه زیاد ساده نیست (Beaker & Jahan, 2017). درحقیقت مطرح شدن توسعه پایدار به عنوان شعار اصلی هزاره سوم نیز ناشی از تأثیرات شهرها برگستره زیست کره و ابعاد مختلف زندگی انسانی است. بحث توسعه پایدار شهری ارتباط تنگاتنگی با نارسایی‌ها و آسیب‌های زیست محیطی، ناهنجاری‌ها و فشارهای روانی و اجتماعی و اقتصاد و نوع معیشت شهری، شکل و بافت شهری و رفتار و فرهنگ ساکنان شهری دارد (Jamali & Nematollahi Bonab, 2021: 101). بدون شک، بحث از پایداری و توسعه پایدار بدون توجه به شهرها و شهرنشینی بی‌معنا خواهد بود. شهرها به عنوان عامل اصلی ایجادکننده ناپایداری در جهان به شمار می‌روند و در واقع، پایداری شهری و پایداری جهانی هر دو مفهومی واحد هستند. بنابراین مسائل و مشکلات موجود به ویژه در شهرها نشانگر عدم تحقق مشخصه‌های توسعه پایداری در آنهاست (Hosseinzadeh, 2008:3). حال از موضوعات اساسی در راستای نیل به توسعه شهری پایدار، شناخت الگوی توسعه کالبدی شهر و تلاش برای دستیابی به فرم شهری مطلوب است. فرم شهر به علت اثرات مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی ای که دارد، می‌تواند یک شهر را بسوی پایداری یا ناپایداری سوق دهد (Jabareen, 2006:37). ملکی و دامن باغ (۱۳۹۲) نیز بیان می‌دارند دستیابی به توسعه پایدار شهری به منظور بهره‌برداری مناسب از منابع و ایجاد رابطه متعادل و متوازن میان انسان، اجتماع و طبیعت، هدف نهایی برنامه ریزان و مدیران توسعه شهری می‌باشد. در این میان این سؤال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان پایداری توسعه شهری را ارزیابی کرد؟ این سؤال اساسی است که با بررسی چارچوب‌ها و شاخص‌های مناسب با پژوهش، پاسخ داده می‌شود. بیکر و جهان (۲۰۱۷) معیارها و ابعاد توسعه پایدار به ۷ بخش تقسیم می‌شوند. ابعاد اجتماعی شامل همگونی اجتماعی، توزیع درآمد، برابری، اشتغال مناسب، تأمین معاش آبرومند و ... هستند. ابعاد فرهنگی شامل تغییر در تسلسل، ظرفیت‌سازی، خودتکایی، بومی‌سازی، استفاده از تکنولوژی و ... هستند. ابعاد اکولوژیکی شامل حفظ سرمایه‌های طبیعی، کاهش مصرف منابع غیر قابل تجدید، منابع قابل احیا و ... هستند. ابعاد محیطی شامل حفظ اکوسیستم‌های طبیعی، افزایش ظرفیت و احیای چنین اکوسیستم‌هایی و ... هستند. ابعاد سرزمینی شامل تعادل شهر و روستا، ارتقای محیط‌های مسکونی، رفع ناهمگونی ناحیه‌ای، تنوع زیستی و ... هستند. ابعاد اقتصادی شامل تعادل بین بخشی، امنیت اقتصادی، ایجاد ظرفیت مداوم، ارتباط با اقتصاد جهانی و ... هستند. ابعاد سیاسی شامل دموکراسی، حقوق بشر، مشارکتی جمعی، انتخابات مناسب، همکاری‌های بین‌المللی و ... هستند. آذگون و همکاران (۱۳۹۷) شاخص‌های ارزیابی طرح‌های توسعه شهری را شامل: ۱. حکمرانی، ۲. منابع مالی، ۳. شکل‌گیری فضایی تأسیسات و تجهیزات شهری، ۴. پایداری زیست محیطی، ۵. معیشت می‌دانند.

شورای اسلامی شهر و مدیریت شهری

یکی از ارکان مهم شهری که نقش بسزایی در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های شهری با هدف توسعه شهری ایفا می‌نماید، شوراهای اسلامی شهر هستند. محققان شوراهای شهری و روستایی را تبلور حضور مردم، دیدگاه‌ها، افکار، خواسته‌ها، نیازها و تمایل مردم در صحنه برنامه‌ریزی می‌دانند و شورای شهر به عنوان یک عنصر از مدیریت شهری در اداره شهرها در سطح محلی نقش مهمی را بر عهده گرفته است و تشکیل شوراهای اسلامی شهرها می‌تواند نقطه عطفی در برای مدیریت مشارکتی باشد (Aghaei Heshchin et al, 2013). در کشورمان نیز همانند بسیاری از کشورهای جهان، نهادهای محلی در راستای تحقق عدم تمرکز اداری بنیان شده‌اند. شوراهای شهر یکی از مهم‌ترین انواع نهادهای مذکور است که به همراه ارگان اجرایی شهری (شهرداری‌ها) عهده دار مدیریت امور شهر می‌باشند. شورای شهر عبارت است از جایگاهی که اعضای آن با رأی مردم انتخاب می‌شوند و در الگوی مدیریت شهری که الگوی مدیر-شورا محسوب می‌شود، وظیفه انتخاب شهردار، تصویب مصوبات و قوانین شهری و همچنین نظارت بر نحوه اجرای آن‌ها را به عهده دارد. احد نژاد و همکاران (۱۳۹۰) نیز عنوان می‌دارند که امروزه تشکیل حکومت محلی اقدامی در راستای توسعه و به‌عنوان یکی از راهکارهای موفق برای حل مسائل و مشکلات کشورها و استفاده کارآمدتر از توانایی‌هایشان مورد توجه قرار گرفته است.

سیاستگذاری شهری

مطالعات سیاستگذاری در سه سطح مطرح می‌شود؛ اول سطح ملی یا کلان که با موضوعاتی چون منافع کلان یا ایدئولوژی‌ها در ارتباط است، دوم با نام سطح نهادی یا میانی، همچنان به موضوع منافع ایدئولوژی‌ها و نهادهای می‌پردازد؛ با این تفاوت که این موضوعات حول نیازها و دغدغه‌های محلی مطرح شده و گروه‌های بهره‌ور در مقیاس محلی است (فرلیه و انگارو، ۲۰۱۵). سطح سوم سیاستگذاری که در مقیاس خرد مطرح می‌شود؛ شامل تصمیمات برای هموارسازی اجرای راهبردها در طرح‌ها است (Kazemian & Mir Abedini, 2011). این سطح را می‌توان به عنوان سطح سیاستگذاری شهری در نظر گرفت قلی پور و محملی (۱۳۹۴) در بیان ضرورت و اهمیت سیاستگذاری شهری در مدیریت شهری به حوزه‌هایی اشاره می‌کنند که ممکن است تحت تأثیر فرایند اعمال قدرت از سوی ذی‌نفعان و صاحبان قدرت شهری قرار گیرد؛ نظیر (۱) امکان گرایش یا اجتناب مدیریت شهری نسبت به برخی از گروه‌ها در فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، (۲) تأثیرگذاری بر محصولات تصمیم‌گیری و سیاستگذاری از جمله سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های شهری؛ ۳ ساختار و مؤلفه‌های محیط مورد نظر تصمیم‌گیری (Kazemian & Jalili, 2014).

سیاستگذاری حوزه شهرسازی و معماری

افزایش سطح شهرها و رشد شهرنشینی طی دهه‌های اخیر، در بسیاری از شهرها با تخریب مکان‌های شهری و افزایش نابرابری‌های بهداشتی، اجتماعی و اقتصادی، در مقیاس وسیع، بین ساکنان همراه بوده است (Javadi & Amirkhani, 2022). در این زمینه شهرسازی دچار تغییر و تحولات گسترده‌ای شده است. شهرسازی در یک تعریف عام عبارتست از مداخله و تنظیم فضا به منظور بهبود کیفیت زندگی ساکنان. به عبارت دیگر مجموعه روش‌ها و تدابیر ارزشمند و مفیدی که متخصصین امور شهری به وسیله آن شهرها را بهتر می‌سازند (Solecki et al, 2013). در ادراک محیط مصنوع و حتی محیط طبیعی عوامل متعددی دخالت دارند. بخشی از این عوامل به ویژگی‌های فردی و اجتماعی و فرهنگی مردم مربوط بوده و بخشی دیگر ناشی از شرایط ترکیب عناصر و اجزای محیط زیست است (Beall et al, 2010). بنابراین در حوزه شهرسازی بسیاری از تحولات شهری رخ می‌دهد که توجه و برنامه‌ریزی درست می‌تواند این مسیر را هموار سازد. بخش مهمی از حوزه شهرسازی به بخش معماری آن وابسته است. به عبارت دیگر، معماری و شهرسازی دو بخش جدایی‌ناپذیر هستند و از این رو توسعه یک شهر متناسب با فضا و بهبود کیفیت ساکنان، ریشه در سیاست‌های حوزه شهرسازی و معماری دارد (Zareba et al, 2022: 32). سیاستگذاری حوزه شهرسازی و معماری می‌تواند مسیر توسعه و کیفیت فضا در یک نقطه شهری را تعیین و بسیاری از موانع را مرتفع نماید. در سیاستگذاری شهرسازی و معماری بایستی سعی شود که اولاً کیفیت فضا حفظ شود و ثانیاً سیاست‌های تدوین شده به کیفیت زندگی ساکنان کمک نماید (Beall et al, 2010). همچنین سیاستگذاری‌های حوزه شهرسازی و معماری می‌توانند سیما و فرم توسعه یک شهر را تعیین نمایند؛ چرا که فرم یک شهر ریشه در نوع سیاستگذاری‌های توسعه آن در بخش معماری و شهرسازی دارد. بسیاری از ناهنجاری‌های فرم و کالبد در شهرها به دلیل عدم توجه یا بی‌توجهی به رعایت سیاست‌های حوزه معماری است که به اختلال کاربری‌ها و همچنین سیمای بد در شهرها منجر شده است. بنابراین و در مجموع بایستی سیاستگذاری‌های حوزه شهرسازی و معماری توسط نهادهای مختلف شهری از جمله شوارهای اسلامی شهر مورد توجه قرار گیرد و متناسب با وظایف قانونی خود و حتی در حد مشورت، به بهبود و توسعه این بخش از شهر کمک نمود.

در ادامه به پژوهش‌های خارجی و داخلی در این زمینه می‌پردازیم. لی و دی جونگ (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی نقش مشارکت شهروندان در توسعه پایدار شهرهای چین پرداخته‌اند نتایج تحقیق نشان داد که مشارکت شهروندان در محیط شهری به صورت فرد گرای است و جایگاه شهروندان در مرحله تصمیم‌گیری بسیار محدود است، اما در مرحله اجرای دولت محلی، حمایت‌های مردمی را شامل می‌شود و جهت افزایش مشارکت شهروندان، اتخاذ سیاست‌های پایین به بالا ضروری است. بلو و دول (۲۰۱۴) در مقاله‌ای به توسعه پایدار و نقش حکومت محلی: تجربه مناطقی از مالزی پرداختند. این مقاله، مسائل مفهومی در مورد حکومت محلی و کاربرد آن در پیگیری توسعه پایدار و اهداف مورد بحث آن مورد بررسی قرار گرفته است. کوستکا^۳ (۲۰۱۴) در تحقیقی با عنوان "موانع اجرای خط مشی‌های عمومی در سطح منطقه‌ای در چین" عنوان می‌دارد بررسی‌ها نشان می‌دهد که موانع نهادی شامل (مشوق‌های سیاسی و اقتصادی، مشارکت بخش دولتی و خصوصی، ظرفیت مالی، فنی و سیاسی) موانع رفتاری/فرهنگی - اجتماعی شامل (ترجیحات شخصی، ارزش‌ها، هنجارها و فشارهای اجتماعی) می‌تواند موانع مؤثر در اجرای خط مشی‌های عمومی در سطح منطقه‌ای تلقی شوند. والش^۴ (۲۰۱۰) هم در پژوهشی با عنوان "برنامه‌ریزی فضایی استراتژیک در توسعه شهری و منطقه‌ای: مطالعه موردی شهر دوبلین" مؤلفه‌های حکمروایی منطقه‌ای، در نظر گرفتن تنوع بین اهداف و سیاست‌های

¹ Li & de Jong

² Bello & Dola

³ Kostka

⁴ Walsh

راهبردی در توسعه فضایی مطرح و مورد بررسی قرار داده است. وی در ارزیابی توسعه شهری، ابعاد افزایش اقتدار، جلب اعتماد عمومی، آگاهی بخشی، عمومی، ایجاد محیطی امن و پایدار، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌ها را مطرح می‌نماید.

نصیری و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی نقش و جایگاه شورای اسلامی شهرها در نظام برنامه‌ریزی شهری ایران را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که عواملی همچون؛ محدود بودن اختیارات قانونی، فقدان دانش شهرسازی اعضای شوراها و... موجب تضعیف جایگاه این نهاد در نظام برنامه‌ریزی شهری شده است. مهکویی و باوبر (۱۴۰۰) در مقاله‌ای نقش دولت محلی در توسعه شهری در ایران، با روش توصیفی-تحلیلی به بررسی این موضوع پرداخته است. نتایج حاصل از این مطالعه نشان می‌دهد که برخی شهرها در ایران از فضا و سیمای شهری زیبا برخوردار نیستند و تصمیمات عموماً از بالا به پایین به شهرداری‌ها دیکته می‌شوند. حضور کم افراد متخصص و کارشناس در شهرسازی و مدیریت شهری، با توجه به ویژگی‌های جغرافیایی سرزمین ایران، الگوی دولت محلی در مدیریت و توسعه شهرها، می‌تواند کارایی داشته باشد. فنی و همکاران (۱۳۹۹) به نقش شوراهای محله امیر اباد تهران در توسعه پایدار شهری پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش تحقیق حاکی از آن است که با تغییر بنیادی ساختارهای برنامه‌ریزی توسعه محله، شورای محله امیرآباد می‌تواند به توسعه پایدار اکولوژیک، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی محله در جهت توسعه پایدار کمک کند. با مدیریت منسجم محله‌ای، توسعه پایدار محلی برای زیست پذیری امکان‌پذیر است. اسدی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای تحلیل تطبیقی وظایف و کارکردهای شوراهای شهری در ایران را با مطالعه موردی شورای شهر آمل، بررسی می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که وظایف شوراهای شهری در ایران با مدل شورا-مدیر شهر مطابقت ندارد و خلاء در وظایف شوراها و سوءکاردهای آن‌ها وجود دارد. مقاله به بررسی مدل مدیریت شهری جدیدتر و ارجاع به آن در جهت تعیین وظایف شوراها می‌پردازد. نتایج تحقیق ربانی و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان "تحلیل موانع نهادی آینده حکمروایی توسعه پایدار کلان شهر تهران" حکایت از آن دارد که نتایج بیانگر این است موانع کلیدی در مدیریت شهری تهران شامل چندپارچگی در مدیریت و تصمیم‌گیری درون شهرداری، سیاست‌زدگی شورا و مدیریت شهری، اثرگذاری دولت و نهادهای حکومتی بر مشروعیت ساختار حکمروایی کلان شهر تهران و غلبه قدرت نهادهای حکومتی بر مردم هستند. اصلاح این موانع، زمینه اصلاح کلی سیستم مدیریت شهری را فراهم خواهد کرد. امانپور و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی عملکرد شوراها را در مدیریت شهر ایزده مورد بررسی قرار دادند نتایج بدست ۶۱/۳ درصد پاسخ‌گویان عملکرد شوراها در مدیریت شهر ایزده را خیلی ضعیف توصیف کرده‌اند. پیشگاهی فرد و واعظی (۱۳۹۳) پژوهش "چالش‌های شورای شهر در مدیریت شهری تهران" نشان می‌دهد که کمبود در بخش کارکردی شورا در مقایسه با ساختار شورا از عواملی است که عملکرد شهری در تهران را با مشکلاتی مواجه کرده است. عدم اطلاع‌رسانی، کمبود بسترهای مشارکت شهروندی، وابستگی مالی به شهرداری، سیاسی شدن شورا، کم سوادی اعضای شورا و عدم آموزش‌های لازم به آن‌ها از جمله مشکلات شناخته شده هستند. حاتمی نژاد و فرجی ملایی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان "امکان سنجی اجرای طرح‌های استراتژی توسعه شهری" بیان می‌دارند توسعه شهری با تغییرات اساسی در مدیریت، اقتصاد و کیفیت زندگی، لازم است. در فضای ضعیف مدیریت شهری، برای اجرای استراتژی توسعه شهری، تحول ضروری است.

معرفی مدل مفهومی تحقیق

در تحقیق پیش رو جهت ارزیابی سیاستگذاری‌های کلان شهری شورای اسلامی شهر شیراز از منظر توسعه پایدار، از الگوی مراحل هاگوود و گان (۱۹۸۴) استفاده شده است. این الگو دارای پنج بعد تشخیص مسائل، تدوین سیاست، تصمیم‌گیری، اجرای سیاست و ارزشیابی سیاست است. برای تعیین مؤلفه‌های هر یک از این ابعاد از نظر خبرگان دانشگاهی و اجرایی (حوزه مدیریت شهری) و مبانی نظری تحقیق استفاده شده که مدل شماتیکی تحقیق حاضر را می‌توان به شرح زیر مطرح نمود.

شکل ۱- مدل تحقیق (نگارندگان، ۱۴۰۱)

مواد و روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ ماهیت و هدف، از نوع تحقیق کاربردی است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و استراتژی پژوهشی بکاررفته، کمی است. در این تحقیق تلاش می‌شود در چارچوب نظری از روش اثبات‌گرایانه استفاده شود و با توجه به کاربرد مسائل کمی با بهره‌گیری از شیوه پیمایشی و می‌دانی به تجزیه و تحلیل مسأله پژوهش پرداخته شود. جامعه آماری تحقیق عبارتست از مدیران و سرپرستان بخش‌های مختلف شهرداری شیراز (خبرگان اجرایی) که بنا به آمار موجود ۱۳۸ نفر را شامل می‌گردید و همچنین اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع تحقیق (خبرگان دانشگاهی) که ۲۵ نفر در این خصوص توسط محقق شناسایی گردید و نتیجتاً حجم جامعه آماری به ۱۶۳ نفر رسید. برای نمونه‌گیری از جامعه مزبور از روش نمونه‌گیری تصادفی و جهت مشخص کردن حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شده که نتایج نشان داد نمونه مورد نیاز ۱۱۳ نفر است. همچنین ابزار جمع‌آوری داده‌های این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته است که سؤالات آن براساس مؤلفه‌های مطرحه در مدل تحقیق طراحی و تدوین شده (۱۹ سؤال در بخش سیاستگذاری‌های کلی شورای اسلامی شهر) و (۱۰ سؤال در بخش سیاستگذاری شهرسازی و ۱۰ سؤال در بخش سیاستگذاری معماری) و پس از تأیید روایی و پایایی برای جمع‌آوری داده از جامعه مورد مطالعه، مورد استفاده قرار گرفتند. در پژوهش حاضر برای سنجش سؤالات پرسشنامه از طیف لیکرت در مقیاس ۵ گزینه‌ای، با حداقل امتیاز یک و حداکثر امتیاز پنج و به منظور تعیین اعتبار و آزمون سازگاری اجزا (همبستگی درونی) از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که نتایج پایایی پرسشنامه ۰/۸۶۱ بدست آمد. با توجه به بالاتر بودن این مقدار از ۰/۷۰، لذا پایایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت.

در این تحقیق برای سنجش روایی از روایی محتوا (این نوع روایی کیفی و مبتنی بر نظر خبرگان دانشگاهی و اجرایی است) و روایی واگرا و همگرا نیز که نوعاً کمی هستند استفاده شده است که روایی محتوای پرسشنامه تحقیق با کمی اغماض مورد تأیید واقع شد و نتایج مرتبط با سنجش روایی واگرا و همگرا نیز حاکی از تأیید روایی‌های مزبور برای هر دو پرسشنامه اصلی تحقیق داشت. آزمون روایی واگرا در این پژوهش با استفاده از آزمون فورنل - لارکر بررسی شده است. نتایج این آزمون به صورت جدول زیر نشان می‌دهد که همه مقادیر به دست آمده در قطر اصلی از مقادیر سطر و ستون متناظر بیشتر است. بنابراین هر متغیر با خودش بیشتر از دیگران تبیین می‌شود و متغیرهای تمایز معنی داری از هم دارند.

جدول ۱- نتایج سنجش روایی واگرا

تصمیم گیری	تشخیص مسائل	تدوین سیاست	ارزشیابی سیاست	اجرای سیاست	ابعاد سیاستگذاری شهری
۰/۹۹۴	۰/۷۶۰	۰/۶۵۵	۰/۷۴۰	۰/۸۷۵	تصمیم گیری
۰/۹۷۶	۰/۹۷۶	۰/۷۲۰	۰/۷۲۱	۰/۷۷۰	تشخیص مسائل
۰/۷۶۳	۰/۷۶۳	۰/۷۶۳	۰/۶۹۱	۰/۷۰۴	تدوین سیاست
۰/۹۷۰	۰/۹۷۰	۰/۹۷۰	۰/۹۷۰	۰/۸۵۲	ارزشیابی سیاست
۰/۸۶۵	۰/۸۶۵	۰/۸۶۵	۰/۸۶۵	۰/۸۶۵	اجرای سیاست

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

^۱ . α -Cronbach

به منظور سنجش روایی همگرای ابعاد پرسشنامه از آزمون متوسط واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شده است که نتایج این آزمون به شرح زیر است. یافته‌های این جدول نشان می‌دهد که ابعاد پرسشنامه‌ها از آستانه معنی داری ۰/۵ بالاتر است لذا روایی ابعاد مزبور در این آزمون مورد تأیید است.

جدول ۲- نتایج سنجش روایی همگرا

مقادیر	ابعاد سیاستگذاری شهری
۰/۷۴۸	تشخیص مسائل
۰/۹۴۲	تدوین سیاست
۰/۵۸۳	تصمیم‌گیری
۰/۹۵۲	اجرای سیاست
۰/۹۸۷	ارزشیابی سیاست

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

پایایی شاخص‌های بخش سیاستگذاری شورای اسلامی شهر در حوزه معماری و شهرسازی نیز با آلفای کرونباخ بررسی و مقادیر به دست آمده از تأیید شاخص‌های مورد مطالعه در این بخش اشاره دارند. مقدار کرونباخ برای شاخص‌های شهرسازی برابر با ۰/۸۵۲ و برای بخش شاخص‌های معماری برابر با ۰/۸۴۹ محاسبه شده که بیشتر از مقدار ملاک (۰/۷۰) بوده است.

جدول ۳- شاخص‌های سیاستگذاری‌های شهرسازی و معماری و آلفای کرونباخ (پایایی آن‌ها)

سیاستگذاری معماری و شهرسازی	تعداد شاخص	آلفای کرونباخ
های سیاستگذاری شهرسازی شاخص	۱۰	۰/۸۵۲
های سیاستگذاری معماری شاخص	۱۱	۰/۸۴۹

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

بحث و ارائه یافته‌ها

تحلیل توصیفی متغیرهای جمعیت شناختی پاسخگویان

پس از توزیع ۱۱۳ پرسشنامه بین اعضای جامعه مورد مطالعه، نهایتاً تعداد ۱۰۲ پرسشنامه (نرخ بازگشت ۹۰ درصد) معتبر جهت تحلیل بدست آمد که توصیف اطلاعات پرسشنامه‌های دریافتی نشان داد: از حیث جنسیت نزدیک به ۵۷ درصد (با فراوانی ۵۸ نفر) از پاسخ‌دهندگان تحقیق را زنان و حدوداً ۴۳ درصد (با فراوانی ۴۴ نفر) از پاسخ‌دهندگان مردان می‌باشند. بنابراین اکثر پاسخ‌دهندگان تحقیق زن هستند. از حیث سابقه خدمت، یافته‌ها نشان داد که ۴/۹ درصد (با فراوانی ۵ نفر) کمتر از ۵ سال، ۴۱/۱ درصد (با فراوانی ۴۲ نفر) بین ۵ تا ۱۰ سال، ۵۳/۹ درصد (با فراوانی ۵۵ نفر) بین ۱۰ تا ۱۵ سال سابقه خدمت را دارا هستند. بنابراین اکثر پاسخ‌دهندگان بین ۵ تا ۱۵ سال سابقه کار دارند (۹۵ درصد). از حیث سطح تحصیلات نتایج نشان داد که ۲۱/۵ درصد (با فراوانی ۲۳ نفر) دارای تحصیلات کارشناسی و ۷۸/۴ درصد (با فراوانی ۸۰ نفر) دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. بنابراین اکثریت مطلق پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر هستند. از حیث نوع استخدام نتایج نشان داد که ۵۳/۹ درصد از پاسخ‌دهندگان دارای استخدام رسمی، ۴۲ درصد دارای استخدام پیمانی و الباقی دارای استخدام قراردادی هستند.

سنجش وضعیت موجود ابعاد و مؤلفه‌های سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی در شهر شیراز

برای سنجش وضعیت موجود ابعاد سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. نتیجه آزمون نشان داد که همه مؤلفه‌های سیاستگذاری در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار بوده‌اند. بررسی جهت معناداری با توجه به میانگین آن‌ها تأیید می‌نماید که وضعیت مؤلفه‌های سیاستگذاری شورای اسلامی شهر، متوسط ارزیابی می‌شوند. با توجه به میانگین‌های گزارش شده، بهترین وضعیت مربوط به مؤلفه واگذاری اختیارات کافی به اعضای شورای اسلامی شهر با میانگین ۳/۸۳۳ بوده است. دو مؤلفه چگونگی تأمین بودجه جهت اجرای سیاست‌ها با میانگین ۳/۷۰۷ و میزان تطابق سیاست‌های شورای شهر با سیاست‌های کلان و ملی با میانگین ۳/۵۵۰ در رتبه‌های بعدی اهمیت شناخته شده‌اند. در مجموع نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه‌های ۱۹ گانه بررسی شده در حوزه سیاستگذاری شهری شورای اسلامی شهر شیراز در شرایط متوسطی قرار دارند و در آینده می‌توانند از وضعیت موجود، بهتر شوند و وضعیت بهتری را داشته باشند. لذا مؤلفه‌های سیاستگذاری شهری بررسی شده در شهر شیراز دارای اهمیت بوده‌اند.

جدول ۴- سنجش وضعیت مؤلفه‌های سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر شیراز

Test Value = 3				
ابعاد	تعداد	میانگین	آماره t	سطح معنی داری
میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر	۱۰۲	۳/۴۰۹	۶/۸۶۱	۰/۰۰۰
توجه به دیپلماسی شهری	۱۰۲	۳/۱۷۰	۲/۷۳۲	۰/۰۰۷
گیری امکان حضور ذینفعان مختلف در فرآیند تصمیم	۱۰۲	۳/۱۳۲	۲/۵۵۸	۰/۰۰۶
تلاش در جهت شناسایی نقاط قوت شهر شیراز	۱۰۲	۳/۲۰۳	۳/۰۱۷	۰/۰۰۳
تلاش در جهت شناسایی نقاط ضعف شهر شیراز	۱۰۲	۳/۳۶۹	۵/۵۹۶	۰/۰۰۰
های کلان و ملی‌های شورای شهر با سیاست‌میزان تطابق سیاست	۱۰۲	۳/۵۵۰	۶/۹۶۲	۰/۰۰۰
ها و منابع در دسترس شهری بررسی پتانسیل	۱۰۲	۳/۱۷۶	۷/۲۶۰	۰/۰۰۰
ها و گروه‌های فشار خارج از ساز و کار های سیاسی، رسانه‌میزان لابی رسمی شورا	۱۰۲	۳/۱۱۴	۷/۴۳۵	۰/۰۰۴
های مصوب شورای اسلامی شهربینی شده در سیاست‌میزان تحقق اهداف پیش	۱۰۲	۳/۵۴۰	۷/۴۷۶	۰/۰۰۰
توجه به شیوه دخالت دولت در عملکرد شورا	۱۰۲	۳/۳۶۹	۵/۸۳۲	۰/۰۰۱
توجه به محیط سیاستگذاری کلان	۱۰۲	۳/۴۰۹	۶/۲۴۶	۰/۰۰۰
توزیع قدرت میان بهره‌وران و تصمیم‌گیران	۱۰۲	۳/۲۷۷	۵/۴۹۸	۰/۰۰۰
ریزی و هدایت دقیق منابع مالی برنامه	۱۰۲	۳/۴۳۲	۵/۸۵۹	۰/۰۰۲
واگذاری اختیارات کافی به اعضای شورای اسلامی شهر	۱۰۲	۳/۸۳۳	۷/۲۲۱	۰/۰۰۵
اطلاع شهروندان از عملکرد شورای اسلامی شهر شیراز	۱۰۲	۳/۳۵۵	۵/۱۸۷	۰/۰۰۰
های حکمروایی توجه به ساختار و فرآیند	۱۰۲	۳/۴۰۸	۵/۳۶۷	۰/۰۰۱
هاچگونگی تأمین بودجه جهت اجرای سیاست	۱۰۲	۳/۷۰۷	۶/۲۹۶	۰/۰۰۰
گیری گروهی تأکید بر تصمیم	۱۰۲	۳/۱۳۸	۹/۴۹۷	۰/۰۰۳
های مصوب شورای اسلامی شهرمیزان تأثیرگذاری سیاست	۱۰۲	۳/۲۳۳	۴/۸۴۲	۰/۰۰۰

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

وضعیت موجود سیاستگذاری‌های شهری در سطح ابعاد نیز بررسی شد. نتیجه آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که تمامی ابعاد سیاستگذاری شامل تشخیص مسائل (۰/۰۰۰)، تدوین سیاست (۰/۰۰۷)، تصمیم‌گیری (۰/۰۰۶)، اجرای سیاست (۰/۰۰۳) و ارزشیابی سیاست (۰/۰۰۰)، در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار بوده‌اند. بررسی جهت معناداری با توجه به میانگین تأیید می‌نماید که همه ابعاد در وضعیت متوسطی شناخته شده‌اند. بیشترین میانگین مربوط به بعد تشخیص مسائل با مقدار ۳/۴۰۸ بوده که به نسبت دیگر ابعاد وضعیت بهتری داشته است. ارزشیابی مسائل با میانگین ۳/۳۶۹ و اجرای سیاست با میانگین ۳/۲۸۳ در رتبه‌های دوم و سوم شناخته شده‌اند. در مجموع با سطح اطمینان ۹۵ درصدی و با توجه به نتایج اشاره شده، می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت ابعاد سیاستگذاری شهری شورای اسلامی شهر شیراز، در وضعیت متوسط ارزیابی می‌شوند (جدول ۵).

جدول ۵- سنجش وضعیت ابعاد سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر شیراز (آزمون تی تک نمونه‌ای)

Test Value = 3				
ابعاد	حجم نمونه	میانگین	آماره t	سطح معنی داری
تشخیص مسائل	۱۰۲	۳/۴۰۸	۶/۸۶۱	۰/۰۰۰
تدوین سیاست	۱۰۲	۳/۱۷۷	۲/۷۳۲	۰/۰۰۷
تصمیم‌گیری	۱۰۲	۳/۱۳۶	۲/۵۵۸	۰/۰۰۶
اجرای سیاست	۱۰۲	۳/۲۸۳	۳/۰۱۷	۰/۰۰۳
ارزشیابی سیاست	۱۰۲	۳/۳۶۹	۵/۵۹۶	۰/۰۰۰

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

سنجش معناداری تفاوت و اولویت‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز

برای سنجش معناداری تفاوت و اولویت‌بندی ابعاد و مؤلفه‌های سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز از آزمون فریدمن استفاده شده است. نتیجه آزمون در سطح ابعاد سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز با اطمینان ۹۵ درصد و در سطح کمتر از ۰/۰۵، تفاوت معناداری را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج میانگین رتبه‌ای آزمون، بالاترین رتبه مربوط به بعد تشخیص مسائل با میانگین ۳/۵۸ بوده است. همچنین ارزشیابی سیاست با میانگین ۳/۲۵ و اجرای سیاست با میانگین ۲/۸۹ در رتبه‌های دوم و سوم شناخته شده‌اند. کمترین رتبه نیز مربوط به تصمیم‌گیری با میانگین برابر با ۲/۴۴ و سپس تدوین سیاست با میانگین ۲/۸۴ بوده است. در مجموع به نظر می‌رسد سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر شیراز، با توجه به میانگین‌های گزارش شده، در متوسط ارزیابی می‌شود (جدول ۶).

جدول ۶- سنجش معناداری تفاوت و رتبه‌بندی ابعاد ارزیابی سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی با تأکید بر توسعه پایدار

سطح معناداری		۰/۰۰۰
کای اسکوتر		۳۱/۰۰۹
درجه آزادی		۴
ابعاد سیاستگذاری شهری		میانگین رتبه‌ای
رتبه	میانگین رتبه‌ای	رتبه
۱	۳/۵۸	تشخیص مسائل
۲	۳/۲۵	ارزشیابی سیاست
۳	۲/۸۹	اجرای سیاست
۴	۲/۸۴	تدوین سیاست
۵	۲/۴۴	تصمیم‌گیری

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

همچنین رتبه‌بندی مؤلفه‌های ۱۹ گانه مدل تحقیق به کمک آزمون فریدمن در سطح اطمینان ۹۵ درصد نیز با آزمون فریدمن محاسبه و گزارش شده است. نتیجه آزمون در سطح مؤلفه‌های سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز با اطمینان ۹۵ درصد و در سطح کمتر از ۰/۰۵، تفاوت معناداری را نشان می‌دهد. مقدار کای اسکوتر نیز برابر با ۴۳/۵۵۶ محاسبه شده است. بر اساس نتایج میانگین رتبه‌ای آزمون، بالاترین رتبه مربوط به مؤلفه میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر با میانگین ۳/۹۷ بوده است. همچنین مؤلفه توجه به دیپلماسی شهری با میانگین ۳/۷۵ و مؤلفه امکان حضور ذینفعان مختلف در فرآیند تصمیم‌گیری با میانگین ۲/۶۸ در رتبه‌های دوم و سوم شناخته شده‌اند. کمترین رتبه نیز مربوط به مؤلفه میزان تأثیرگذاری سیاست‌های مصوب شورای اسلامی شهرگیری با میانگین برابر با ۲/۴۹ و سپس مؤلفه تأکید بر تصمیم‌گیری گروهی با میانگین ۲/۵۶ بوده است. در مجموع به نظر می‌رسد سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر شیراز، با توجه به میانگین‌های گزارش شده، در متوسط ارزیابی می‌شود (جدول ۷).

جدول ۷- سنجش معناداری تفاوت و رتبه‌بندی مؤلفه‌های ارزیابی سیاستگذاری‌های شهری شورای اسلامی با تأکید بر توسعه پایدار

سطح معناداری		۰/۰۰۰
کای اسکوتر		۴۳/۵۵۶
درجه آزادی		۱۸
مؤلفه‌های سیاستگذاری شهری		میانگین رتبه‌ای
رتبه	میانگین رتبه‌ای	رتبه
۱	۳/۹۷	میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر
۲	۳/۷۵	توجه به دیپلماسی شهری
۳	۳/۶۸	گیری امکان حضور ذینفعان مختلف در فرآیند تصمیم
۴	۳/۶۰	تلاش در جهت شناسایی نقاط قوت شهر شیراز
۵	۳/۵۸	تلاش در جهت شناسایی نقاط ضعف شهر شیراز
۶	۳/۵	های کلان و ملی‌های شورای شهر با سیاست‌میزان تطابق سیاست
۷	۳/۴۴	ها و منابع در دسترس شهری بررسی پتانسیل
۸	۳/۳۵	ها و گروه‌های فشار خارج از ساز و کار رسمی شوراهای سیاسی، رسانه‌میزان لابی

رتبه	میانگین رتبه‌ای	مؤلفه‌های سیاستگذاری شهری
۹	۳/۲۷	های مصوب شورای اسلامی شهر بینه شده در سیاست‌میزان تحقق اهداف پیش
۱۰	۳/۱۸	توجه به شیوه دخالت دولت در عملکرد شورا
۱۱	۳/۰۹	توجه به محیط سیاستگذاری کلان
۱۲	۳	توزیع قدرت میان بهره‌وران و تصمیم‌گیران
۱۳	۲/۸۹	برنامه‌ریزی و هدایت دقیق منابع مالی
۱۴	۲/۸۴	واگذاری اختیارات کافی به اعضای شورای اسلامی شهر
۱۵	۲/۸۲	اطلاع شهروندان از عملکرد شورای اسلامی شهر شیراز
۱۶	۲/۸۱	های حکمروایی توجه به ساختار و فرآیند
۱۷	۲/۷۴	هاچگونگی تأمین بودجه جهت اجرای سیاست
۱۸	۲/۵۶	گیری گروهی تأکید بر تصمیم
۱۹	۲/۴۹	های مصوب شورای اسلامی شهرمیزان تأثیرگذاری سیاست

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی شهر شیراز

ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی شهر شیراز با وجود آنکه در بسیاری از موارد، توسط قانون وضع نشده است، اما با توجه به حوزه اختیار آن یعنی نظارت و مصوبات داخلی، عملکرد آن‌ها از نظر نظارتی، مدیریتی و سیاستگذاری بررسی و تحلیل شده است. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای در زمینه سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی نشان می‌دهد که ۱۰ شاخص بررسی شده در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار بوده‌اند. بررسی میانگین و آماره تی آزمون تأیید می‌نماید که عملکرد و ارزیابی آن‌ها مثبت و در حد متوسط ارزیابی شده است. حداقل میانگین مربوط به شاخص ایجاد و تأسیس دفاتر و کمیته‌های مسائل مرتبط با شهرسازی با مقدار ۳/۵۳۹ و حداکثر میانگین مربوط به شاخص مشورت و اعمال نظارت قانونی بر معاونت شهرسازی و واحدهای وابسته به آن با مقدار ۳/۸۰۳ بوده است. بنابراین مقایسه حداقل و حداکثر میانگین سیاستگذاری‌های شورای اسلامی از نظر عملکرد بیانگر آن است که سیاستگذاری‌ها در سطح متوسط ارزیابی شده‌اند. از دیگر سیاستگذاری‌های مطلوب شورای اسلامی در حوزه شهرسازی می‌توان به مشورت و تصویب مقررات، مصوبات و سیاست‌های حوزه شهرسازی، ارائه نظر و اعمال آن در حوزه شهرسازی، مشورت و تصویب بودجه سالیانه حوزه شهرسازی، مشورت و تصویب تغییرات کاربری حوزه شهرسازی، مشورت تصب و عزل مدیران حوزه شهرسازی و... اشاره نمود. جدول زیر ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی شهر شیراز را نشان می‌دهد (جدول ۸).

جدول ۸- ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه شهرسازی شهر شیراز (آزمون تی تک نمونه‌ای)

Test Value = 3				
سطح معنی داری	آماره t	میانگین	تعداد	های شهرسازی عملکرد شورای اسلامی در حوزه سیاستگذاری
۰/۰۰۰	۴/۲۳۴	۳/۵۴۹	۱۰۲	مشورت و تصویب مقررات، مصوبات و سیاست‌های حوزه شهرسازی
۰/۰۰۰	۴/۶۳۶	۳/۵۳۹	۱۰۲	ایجاد و تأسیس دفاتر و کمیته‌های مسائل مرتبط با شهرسازی
۰/۰۰۰	۹/۲۳۴	۳/۸۰۳	۱۰۲	مشورت و اعمال نظارت قانونی بر معاونت شهرسازی و واحدهای وابسته به آن
۰/۰۰۰	۶/۱۷۳	۳/۷۳۵	۱۰۲	مشورت و تأثیرگذاری در تصویب طرح‌های مرتبط با حوزه شهرسازی
۰/۰۰۰	۵/۲۵۹	۳/۴۹۰	۱۰۲	ارائه نظر و اعمال آن در حوزه شهرسازی
۰/۰۰۰	۴/۴۱۴	۳/۵۵۸	۱۰۲	مشورت در تصویب مرزها، حوزه نفوذ و الحاقات به محدوده شهر
۰/۰۰۰	۵/۵۰۴	۳/۷۳۵	۱۰۲	اعمال و تصویب توافقات توسعه‌ای با ساخت و ساز مسکونی، تجاری و صنعتی
۰/۰۰۰	۵/۲۳۷	۳/۷۰۵	۱۰۲	مشورت و تصویب بودجه سالیانه حوزه شهرسازی
۰/۰۰۰	۶/۷۴۹	۳/۶۹۶	۱۰۲	مشورت تصب و عزل مدیران حوزه شهرسازی
۰/۰۰۰	۶/۹۴۴	۳/۸۰۳	۱۰۲	مشورت و تصویب تغییرات کاربری حوزه شهرسازی

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه معماری شهر شیراز

علاوه بر ارزیابی سیاستگذاری‌های حوزه شهرسازی، سیاستگذاری‌های حوزه معماری شهر شیراز نیز بررسی شده است. این سیاست‌ها هم در بسیاری از موارد در قانون به وضوح دیده نشده است اما با توجه به حوزه نظارتی و سیاستگذاری شورای اسلامی، در حوزه عملکرد آن‌ها قرار می‌گیرد و می‌تواند در سیاست‌های مرتبط با حوزه معماری تأثیرگذار باشند. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای در زمینه سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه معماری شهر شیراز از دیدگاه نمونه آماری کارشناس نشان می‌دهد که ۱۱ شاخص بررسی شده در سطح کمتر از ۰/۰۵ معنادار بوده‌اند. بررسی میانگین و آماره تی آزمون تأیید می‌نماید که عملکرد و ارزیابی آن‌ها مثبت و در حد متوسط ارزیابی شده است. حداقل میانگین مربوط به شاخص پیگیری و نظارت قانونی بر روند معماری ساخت و سازهای غیرمجاز با مقدار ۳/۳۴۳ و حداکثر میانگین مربوط به شاخص مشورت و تصویب مقررات و مصوبات حوزه معماری با مقدار ۳/۷۰۵ بوده است. بنابراین مقایسه حداقل و حداکثر میانگین سیاستگذاری‌های شورای اسلامی از نظر عملکرد بیانگر آن است که سیاستگذاری‌های حوزه معماری در سطح متوسط ارزیابی شده‌اند. از دیگر سیاستگذاری‌های مطلوب شورای اسلامی در حوزه معماری می‌توان به ارائه نظر در حوزه روند طراحی و معماری شهر، نظارت بر سیاست‌های حوزه معماری شهر، اعمال نظر در نیازهای معماری شهر، توجه به سیاست‌های معماری مبتنی بر گردشگری تاریخی شهر، تأکید بر بودجه و اعتبارات سالانه در حوزه معماری شهر، حساسیت در حفظ هویت معماری شهر و تأکید به مدیران، میزان تعامل با شورای سیاستگذاری معماری شهر و... اشاره نمود. جدول زیر ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه معماری شهر شیراز از دیدگاه کارشناسان را نشان می‌دهد (جدول ۹).

جدول ۹- ارزیابی سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر در حوزه معماری شهر شیراز (آزمون تی تک نمونه‌ای)

Test Value = 3				
سطح معنی داری	آماره t	میانگین	تعداد	های معماری عملکرد شورای اسلامی در حوزه سیاستگذاری
۰/۰۰۰	۵/۰۶۶	۳/۶۰۷	۱۰۲	ارائه نظر در حوزه روند طراحی و معماری شهر
۰/۰۰۰	۶/۵۰۹	۳/۷۰۵	۱۰۲	مشورت و تصویب مقررات و مصوبات حوزه معماری
۰/۰۰۰	۳/۹۱۱	۳/۴۸۰	۱۰۲	نظارت بر سیاست‌های حوزه معماری شهر
۰/۰۰۰	۳/۶۵۱	۳/۳۴۳	۱۰۲	پیگیری و نظارت قانونی بر روند معماری ساخت و سازهای غیرمجاز
۰/۰۰۱	۳/۳۹۶	۳/۳۵۲	۱۰۲	مشورت و تصویب تغییرات کاربری با معماری ناسازگار
۰/۰۰۰	۴/۷۲۲	۳/۵۴۹	۱۰۲	اعمال نظر در نیازهای معماری شهر
۰/۰۰۰	۵/۰۲۷	۳/۶۳۷	۱۰۲	تأکید بر بودجه و اعتبارات سالانه در حوزه معماری شهر
۰/۰۰۰	۵/۱۸۶	۳/۶۳۶	۱۰۲	توجه به سیاست‌های معماری مبتنی بر گردشگری تاریخی شهر
۰/۰۰۰	۳/۳۵۴	۳/۵۹۸	۱۰۲	تأکید روی سیاست استفاده از طبیعت در گسترش معماری شهر
۰/۰۰۶	۲/۸۳۵	۳/۳۷۲	۱۰۲	حساسیت در حفظ هویت معماری شهر و تأکید به مدیران
۰/۰۰۱	۳/۴۷۷	۳/۵۰۹	۱۰۲	میزان تعامل با شورای سیاستگذاری معماری شهر

یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف ارزیابی سیاست‌گذاری‌های شهری شورای اسلامی شهر شیراز به ویژه در حوزه شهرسازی و معماری از منظر توسعه پایدار انجام شده است. برای ارزیابی سیاست‌گذاری‌های شهری از الگوی مراحل هاگوود و گان استفاده شده و مؤلفه‌های هر یک از پنج بعد آن با نظر خبرگان دانشگاهی و اجرایی حوزه شهری تعیین شده است. نتایج نشان می‌دهد که پنج بعد تشخیص مسائل، تدوین سیاست، تصمیم‌گیری، اجرای سیاست و ارزشیابی سیاست در وضعیت متوسطی برخوردار هستند و به نظر می‌رسد با توجه به وضعیت موجود، از اهمیت زیادی برخوردارند. بین مؤلفه‌های شکل‌دهنده ارزیابی سیاستگذاری‌های شهری با تأکید بر توسعه پایدار، بالاترین رتبه‌ها به ترتیب مربوط به مؤلفه‌های میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر و توجه به دیپلماسی شهری اختصاص داده شده است.

بنابراین نتایج نشان می‌دهد که این سیاست‌ها شامل تمامی بعدهای سیاستگذاری هستند و مسائل مختلف با دقت بررسی شده‌اند. سپس تصمیمات مناسب با توجه به مسائل اتخاذ شده‌اند و سیاست‌های اجرایی متناسب با هر هدف با راهبردهای مناسب تدوین شده‌اند. همچنین، ارزیابی سیاست‌ها نیز در نظر گرفته شده است. از جمله مهمترین سیاست‌ها، میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر، حضور دین‌فغان در فرآیند تصمیم‌گیری، بررسی پتانسیل‌ها و منابع در دسترس شهری، توجه به دیپلماسی شهری و تصمیم‌گیری گروهی می‌باشد. نتایج این بخش از پژوهش با نتیجه تحقیقات بلو و دولا (۲۰۱۴)، کوستکا (۲۰۱۴)، والش (۲۰۱۰)، نصیری و همکاران (۱۴۰۰)، ربانی و همکاران (۱۳۹۷) و پیشگاهی فرد و واعظی (۱۳۹۳)، همخوانی و همپوشانی در بخشی از نتایج دارد؛ چرا که در این پژوهش‌ها بر اهمیت

تفویض قدرت به شوراهای، مشارکت ذینفعان در سیاستگذاری‌ها، استفاده از نخبگان شهری، بهبود اعتماد اجتماعی، اطلاع‌رسانی عملکرد مدیران به شهروندان، همخوانی و سازگاری سیاست‌ها، مشارکت و مشورت مدیران با شوراهای اسلامی در حوزه مدیریت شهری و مسائل آن، ارزشیابی مسائل و... تأکید شده است.

با توجه به بررسی عملکرد شورای اسلامی شهر شیراز در حوزه معماری و شهرسازی، می‌توان نتیجه گرفت که عملکرد آن‌ها در این حوزه قابل توجه و متوسط است. شورا در این حوزه وظایفی را بر عهده دارد که شامل مشورت و اعمال نظارت قانونی بر معاونت شهرسازی و واحد های وابسته به آن، مشورت و تصویب مقررات و سیاست‌های حوزه شهرسازی، ارائه نظر و اعمال آن در حوزه شهرسازی، مشورت و تصویب بودجه سالیانه حوزه شهرسازی، مشورت و تصویب تغییرات کاربری حوزه شهرسازی، مشورت تصدی و عزل مدیران حوزه شهرسازی و... می‌شود. همچنین، در حوزه معماری شهری، شورا تأثیرگذاری خوبی دارد و برای حفظ هویت معماری شهر، توجه به سیاست‌های معماری مبتنی بر گردشگری تاریخی شهر، تأکید بر بودجه و اعتبارات سالانه در حوزه معماری شهر، حساسیت در حفظ هویت معماری شهر و تأکید به مدیران، میزان تعامل با شورای سیاستگذاری معماری شهر بخوبی مشاهده نمود. در مجموع، عملکرد شورای اسلامی شهر در حوزه معماری و شهرسازی قابل قبول است و این نشان می‌دهد که شورا در وظایف اصلی خود یعنی نظارت و سیاستگذاری در حوزه‌های مختلف، عملکرد خوبی دارد. نتیجه این بخش از تحقیق با تحقیقات نصیری و همکاران (۱۴۰۰)، فی و همکاران (۱۳۹۹)، اسدی و همکاران (۱۳۹۸) و امانپور و همکاران (۱۳۹۴) همپوشانی دارد. در این پژوهش نیز بر اهمیت مدیریت شهری از جنبه‌های مختلف اجتماعی، شهرسازی، کالبدی و سیاستگذاری تأکید شده است که در این زمینه شوراهای اسلامی نقش پررنگی می‌توانند ایفا نمایند.

در تبیین نتایج می‌توان عنوان داشت توسعه شهری و سیاستگذاری شهری از مسائلی است که در بسیاری از شهرهای دنیا اهمیت بسیاری دارد. در این راستا، برای توسعه پایدار شهری، لازم است که سیاستگذاران شهری به نقاط قوت و ضعف شهری توجه کنند و با استفاده از ظرفیت‌های دیپلماسی شهری، به خط مشی‌های نوین در فرآیند توسعه شهری بپردازند. همچنین، تصمیم‌گیری و خط مشی‌گذاری شهری باید در راستای یکپارچه‌سازی تصمیمات و ارتقای ظرفیت شهری پیش رفته و از تکه تکه شدن فضای تصمیم‌گیری شهری در بین تصمیم‌گیرندگان جلوگیری شود. در این راستا، تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. برای دستیابی به توسعه پایدار شهری، نمی‌توان بدون مشارکت و قدرت دهی مؤثر به اعضای شورای شهر انتظار معجزه داشت. چنین مهمی می‌تواند وجه متمایزکننده حکومت‌های دموکرات و مردمی از حکومت‌های استبدادگونه باشد. در نهایت، شناسایی مسائل شهری بایستی در بدو کار بطور مشخص و مدون مدنظر قرار گیرد تا سمت و سوی تصمیمات دقیقاً بر اولویت‌های شهری متمرکز شود و نه در حواشی اضافی و ناکارا. با توجه به پیچیدگی فضای تصمیم‌گیری شهری و مدل‌های حکمروایی بر آن، اعطای قدرت کافی به اعضای شورای شهر می‌تواند محیطی ایمن و پایدار را برای سیاستگذاری شهری فراهم کند و باعث اخذ تصمیمات دقیق و بهینه‌تر برای حل مسائل شهری شود. با توجه به این نتایج پیشنهاد می‌شود که ۱- پیشنهاد می‌شود که میزان تفویض قدرت و منابع به اعضای شورای اسلامی شهر به ویژه در حوزه معماری و شهرسازی جهت کارایی آن‌ها بیشتر شود. ۲- پیشنهاد می‌شود که سیاستگذاری‌های توسعه شهری به سمت سیاست‌های مبتنی بر مشارکت محوری شهروندان، نخبگان و شوراهای اسلامی برنامه‌ریزی شود. ۳- پیشنهاد می‌شود امکان حضور ذینفعان مختلف در فرآیند تصمیم‌گیری به ویژه در حوزه شهرسازی و معماری فراهم شود. ۴- پیشنهاد می‌شود که شوراهای اسلامی در مصوبات مربوط به حوزه شهرسازی و معماری حضور فعالتری داشته باشند تا از بروز برخی برخی ناسازگاری‌ها در حوزه معماری و سیمای شهر جلوگیری نمود. ۵- پیشنهاد می‌شود که نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری‌های شورای اسلامی شهر شیراز از جنبه‌های مختلف به ویژه حوزه شهرسازی و معماری شناخته و ارائه گردد. ۶- پیشنهاد می‌شود با طراحی سایت و نرم‌افزار، امکان اطلاع شهروندان از عملکرد شورای اسلامی شهر شیراز فراهم شود.

References

1. Aghaei Heshchin, M., Mozaffari, P., & Moulai Heshchin, F. (2013). Investigating the role of Islamic city councils in urban management: A case study of Hashjin city Islamic council during 3 periods. In *The First Specialized Congress of Urban Management and City Councils* (pp. 45-58). Sari, Iran Development Conference Center. [In Persian]
2. Ahad Nejad, M., Alipour, S., Mohammadi, S., & Hosseini, M. (2010). Evaluation of periodic approvals of city councils from the perspective of the council's role in urban management: Case study of periodic approvals of Karaj City Council 1389-1990. In *The First Regional Conference on Architecture and Urban Planning* (pp. 112-124). Saqqez Applied Scientific Higher Education Center. [In Persian]

3. Amanpour, S., Hosseini Shahparian, N., Atashfroz, N., & Farhamand, Gh. (2015). Investigating and analyzing the performance of councils in urban management: Case example; Izeh city. *Journal of Research and Urban Planning*, 6(22), 95-110. [In Persian]
4. Asadi, E., Mahmoodi Pati, F., & Abaszade Soorami, M. (2020). Comparative analysis of city councils' tasks and functions in Iran: Based on findings from a case study of Amol city council. *Memari-Va-Shahrsazi*, 24(3), 31-45. [In Persian]
5. Azargun, N., Mansouri, S. A., & Barati, N. (2017). Presenting indicators of measuring and evaluating sustainable urban development in strategic urban development plans (CDS) using the balanced scorecard model. *Armanshahr Quarterly*, 11(23). [In Persian]
6. Beaker, J., & Jahan, F. (2017). *Design guidelines for green roofs*. Toronto: Environment Canada.
7. Beall, J., Guha-Khasnobis, B., & Kanbur, R. (2010). *Urbanization and development: Multidisciplinary perspectives*. Oxford University Press.
8. Den Uyl, R. M., & Driessen, P. P. (2015). Evaluating governance for sustainable development—Insights from experiences in the Dutch fen landscape. *Journal of Environmental Management*, 163, 186-203.
9. Fanni, Z., Ghorbani Sepehr, A., & Soltan Mohammadi, Z. (Year). The role of local councils in sustainable development urban: Case Study of Amir Abad neighborhood, Tehran 6th District. *Sustainable Development of Geographical Environment*, 2(2), 99-117. [In Persian]
10. Hall, P., & Pfeiffer, U. (2004). *Urban Future 21*. London: Spon Press.
11. Hataminejad, H., & Faraji Melayi, A. (2018). Feasibility assessment of the implementation of urban development strategy plans in Iran. *Regional Studies and Research*, 2(8), 55-76. [In Persian]
12. Hogwood, B., & Gunn, L. (1984). *Policy Analysis for the Real World*. Oxford: Oxford University Press.
13. Hosseinzadeh Delir, K., Ghorbani, R., & Shukri Firouzjah, P. (2008). Qualitative analysis and evaluation of urban sustainability metrics in Tabriz city. *Urban and Regional Studies and Research*, 1(2), 1-18. [In Persian]
14. Hutchison, R. (2010). Chicago School of Urban Sociology. *Encyclopedia of Urban Studies*, 127-131. [In Persian]
15. Jabareen, Y. R. (2006). Sustainable Urban Form: Their Typologies, Models, and Concepts. *Journal of Planning Education and Research*, 26, 38-47. [In Persian]
16. Jalili Qasim Agha, A. (2017). *Policy Making: Concepts, Patterns, and Processes*. New Research Approaches in Management and Accounting, 4, Bahar. [In Persian]
17. Jamali Haji Hassan Sofla, E., & Nematollahi Bonab, S. (2021). Investigating and evaluating the role of citizens and their social participation in achieving sustainable urban development goals: Case study: Tabriz city. *Urban Environmental Policy*, 1(1), 95-112. [In Persian]
18. Javadi, S., & Amirkhani, A. (2022). Investigating the effective factors in urban development on urban management: Case study: Qiyadasht municipality. *The First Conference on Civil Engineering, Urban Planning, Architecture, and Environment*, Tehran. [In Persian]
19. Kazemian, G., & Mirabedini, Z. (2011). Pathology of Integrated Urban Management for Tehran in view of Policy and Decision Making. *Honar-ha-Ye-Ziba*, 3(46), 27-38. [In Persian]
20. Kostka, G. (2014). *Barriers to the Implementation of Environmental Policies at the Local Level in China*. World Bank.
21. Mahkouii, H., & Bavir H. (2021). Urban Development with an Approach to the Role of Local Government in Iran. *Journal of Urban Environmental Policy*, 1(1), 17-26. [In Persian]
22. Maleki, S., & Daman Bagh, S. (2012). Evaluation of Sustainable Urban Development Indicators with Emphasis on Social, Physical, and Urban Service Indicators. *Urban Planning Studies Quarterly*, 1(3), 29-54. [In Persian]
23. Masnavi, M. (2012). A Research on Sustainable Development and New Paradigms of Urban Development. *Environment*, 21, 98-112. [In Persian]
24. Moslami Mohni, Y. (2017). Urban Policy Making in Iran: Presenting a Practical Model. *Politics Quarterly*, 48(1), 163-173. [In Persian]
25. Mousaviyan, M. (2010). *Principles and Foundations in Architecture and Urban Planning*. Azarakhsh, 75-78. [In Persian]

26. Nasiri, Y., Bahraini, S. H., & Daudpour, Z. (2021). Evaluation of the Role and Position of the Islamic Council of Cities in the Urban Planning System of Iran. *New Theories in Human Geography*, 13(2), 890-909. [In Persian]
27. Pirmouzhen, K. (2012). The Ambiguous Position of Councils in Urban Management. *Municipalities Monthly*, 38, 39-40. [In Persian]
28. Pishgahi Fard, Z., & Mehssa Vaezi. (2013). Challenges of the City Council in Tehran's Urban Management. In 7th Congress of the Geopolitical Association of Iran (Political Geography of the City), Tehran: Geopolitical Association of Iran, Khwarazmi University. [In Persian]
29. Pourramzan, E., Nabi Bidhandi, G. H., Givehchi, S., & Nami, M. H. (2017). Examining the Role of Urban Management Components in the Physical Expansion of the City: A Case Study of Region 5 of Tehran. *Geography (Regional Planning)*, 8(4), 427-434. [In Persian]
30. Rabbani, T., Aftekhari, A. R., Mishkini, A., & Rafiyan, M. (2017). Analysis of the future institutional obstacles of the sustainable development of Tehran metropolis. *Spatial Planning and Design Quarterly*, 22(1), 124-153. [In Persian]
31. Rakhshanasab, H. R., & Karimi, T. (2020). Evaluating the degree of citizens' satisfaction of the urban Islamic councils: Case study - Jiroft. *Geography Environment Preparation*, 12(47), 1-22. [In Persian]
32. Saeedi Nia. (2002). Urban Management. Publications of the Organization of Municipalities, Tehran, 11, 15. [In Persian]
33. Salari, M. (2016). The city's Islamic Council and its role in promoting citizens' rights. *Geography Quarterly (Regional Planning)*, 26(1), 287-305. [In Persian]
34. Shamaei, A., Abdolahi, A., & Yusuf Feshki, M. (2014). An analysis of the development planning of Sardasht city with the approach of urban development strategy. *Geographical Perspective in Human Studies*, 9(27), 35-51. [In Persian]
35. Solecki, W., Seto, K. C., & Marcotullio, P. J. (2013). It's time for an urbanization science. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 55(1), 12-17.
36. Tavakolinia, J., & Noormohammadi, M. (2013). An attitude on the performance of city council in urban management. *Municipalities Quarterly*, 9(92), 72-78. [In Persian]
37. Van Zeijl-Rozema, A., Cörvers, R., Kemp, R., & Martens, P. (2008). Governance for sustainable development: A framework. *Sustainable Development*, 16(6), 410-421.
38. Walsh, C. (2010). Strategic Spatial Planning at the Regional and Local Scales: A Case Study of the Dublin City-Region, 1(2), 20-21.
39. Zaręba, A., Krzemińska, A., Kozik, R., Adynkiewicz-Piragas, M., & Kristiánová, K. (2022). Passive and Active Solar Systems in Eco-Architecture and Eco-Urban Planning. *Applied Sciences*, 12(6), 29-42.

